

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. FeleaABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Mitropolitul Andrei Șaguna, preot model

„De o sută de ori de m'ăș naște, tot preot m'ăș face”.

Mitropolitul Andrei Șaguna

Despre mitropolitul Andrei Șaguna, cea mai luminoasă figură a bisericii ortodoxe din Ardeal, s'a scris mult și se vorbește și mai mult. Când se face pomenire despre personalitatea marelui ierarh, se studiază fiecare față a caracterului său în parte, fiecare domeniu de activitate în special; desprindem din trecutu-i glorios fie numai pe organizatorul, numai pe legislatorul sau numai pe eroul conducător politic al poporului său. Complexitatea este neglijată pentru amănunt. Nu se caută a vedea în Șaguna ceea ce în modul cel mai strălucit a fost: preot.

Andrei Șaguna nu este legislator, nici reformator și nici diplomat. Șaguna este preot.

Ca preot, mitropolitul Andrei a fost un genial legislator, un iscusit organizator și un neîntrecut conducător al poporului.

Un preot ideal a fost mitropolitul Andrei; din toate faptele și sbuciumul său se vede limpede duhul preoției lui Hristos.

Strădania lui Șaguna se îndreaptă către același ideal: mântuirea fiilor săi duhovnicești; isvoraște întregă dintr'una și aceeași grijă: grija pentru călăuzirea turmei celei cuvântătoare.

Din toate câte a săvârșit Șaguna se desprinde un puternic suflu de dragoste față de Dumnezeu și față de turma ce i-a fost încredințată.

Nu este aceasta cea mai mare dragoste față de un neam, a depune toate efortările, a nu cruța nici o osteneală pentru a-l scoate din ignoranța, din mizeria morală și materială în care-l cufundase vitregia vremurilor și a străinelor stăpâniri, a-i da o legiuire prin care să ajungă în rândul popoarelor înaintate în cultură și civilizație?...

„Tu Doamne știi că eu către scopul meu dolesc să alerg, pe Românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i atrag”, spune Șaguna, în catedrala din Carloviț, când se pregătea să vină să-și ocupe demnitatea de vicar.

Dragostea și grija cea mare pentru fiii săi duhovnicești l-a făcut pe mitropolitul Andrei să-și cheltuiască toată puterea de muncă pentru a aduna pe cei risipiți și lăsați pradă tuturor tendințelor de prozelitism. Din dragostea cea mare a arhierului epocal ce a fost Șaguna, a izvorât ideea organizării bisericii ortodoxe române din Ardeal; dragostea l-a îndemnat să-și apere biserica, s'o organizeze, s'o facă vie, să introducă în ea suflul progresului în cele duhovnicești.

Inițierea mitropoliei Ardealului, organizarea ei liberă, autonomă — cel mai important punct din programul lui Șaguna — s'a realizat prin energie, răbdare, perseverență și curaj, ce nu-și au izvorul decât în virtutea dragostei creștine.

Cu turma adunată într'un singur staul, grija păstorului se îndreaptă înspre buna ei organizare, spre înstăpânirea bunei orânduiri prin care credincioșii să se desăvârșească în duh și adevăr.

Mitropolitul Andrei împlinește cu râvnă și această cerință, în același spirit al preoției, ca vrednic urmaș al lui Hristos, întocmind acea lege fundamentală: Statutul Organic, rod al unei înflăcărate iubiri creștine și a unei temeinice învățături teologice. Statutul Organic este o fericită sinteză de elemente creștine (Sf. Scriptură, canoane, tradiție) și românești (istoria, credința și tradiția religioasă a poporului românesc).

Cele două principii de bază ale Statutului Organic — autonomia bisericii și constituționalismul bisericesc — ne arată în Șaguna un păstor luminat, un preot plin de dragoste și grijă pentru biserică și credincioși, căci prin principiul autonomiei „mitropolitul Andrei Șaguna a vrut să asigure bisericii, întreaga libertate, pentru că în felul acesta să-și poată lua întreaga răspundere pentru mântuirea sufletească a credincioșilor”, iar prin constituționalismul bisericesc, „împreunând într'o fericită sinteză grația de sus cu voința poporului, principiul autorității morale și ierarhice cu con-

cepția unei democrații creștine, Șaguna a creiat într'adevăr dela Vlădică până la opincă o puternică conștiință pentru sfințenia altarului strămoșesc și a comorilor sfinte ce le adăpostește el".

Din truda ce mitropolitul Șaguna o depune pentru a-și face Neamul părtaș de binefacerile luminii, culturii și civilizației, se desprind puternice mărturisiri despre dragostea ce purta românismului.

Realizările pe teren școlar, cele pe teren literar și publicistic, sau luptele duse pe teren cultural-național, incununează opera unui mare preot, cu osârdie pentru mântuirea credincioșilor și cu dragoste pentru turma cea cuvântătoare.

Tot în sentimentul de grijă și iubire pentru fiii săi duhovnicești, puternic legat de sufletul marelui Șaguna este a se căuta și zelul ce depune pentru creșterea viitorilor săi colaboratori, preoți, atențiunea cu care-i urmărește în activitatea lor, dându-le sfaturi asupra comportamentului atât în viața particulară cât mai ales în împlinirea lor de urmași ai lui Hristos.

Șaguna veghează neîncetat asupra vieții morale a credincioșilor săi ferindu-i de toate primejdii, de toate ispitele ce i-ar putea sminti în credința lor.

Aceeași iubire de Dumnezeu, căruia i-a slujit cu credință și aceeași dragoste nețârmurită a păstorului mare pentru turma sa credincioasă cuprind pastoralele și circularele mitropolitului Andrei.

Iată ce spune în prima pastorală — 11 Dec. 1847 — adresată românilor din Ardeal: „Din toate puterile mele neostenite mă voi strădni să fiu tatăl clerului și al poporului nostru, tată zic, să fiu tată, și încodată zic, tată să fiu în înțelesul cel adevărat". Sau cuvintele trimise dela Viena: „Eu nimica nu doresc așa de tare ca binele vostru și iubirea mea către voi nu o poate nimic amorți..."

„Imi este prea bine cunoscută, iubiților, întristarea voastră, pentru că aceea este și a mea; știu mâhnirea voastră pentru că aceea este și a mea, știu necazurile voastre căci acelea sunt și ale mele; știu pagubele voastre căci acelea sunt și ale mele, cunosc pricina păraielor voastre de lacrimi, căci pentru aceea curg și ale mele, le știu toate acestea. La olaltă ne vaierăm, la olaltă unul pre altul să ne și mângăiem".

Toate prefețele cărților scrise de Șaguna aduc iarăși, multe și călduroase mărturisiri despre dragostea ce-l însuflețea pentru fiii săi duhovnicești.

Din virtutea dragostei pe care așa de mult a cultivat-o, a izvorât și zelul apostolic ce-l caracterizează pe marele mitropolit, zel neîntrecut pentru apărarea bisericii sale și pentru răspândirea învățăturilor ei mântuitoare. Despre acel zel, întru carele Șaguna nu-i egalat de nici un alt

ierarh, grăiesc cu prisosință multele și prea frumoasele sale pastorale, precum și desele sale vizitațiuni canonice.

O altă calitate care împodobește pe preot este știința teologică. Mitropolitul Andrei era un însuflețit adept al temeinicei pregătiri în domeniul teologiei. Atenția lui s'a îndreptat cu toată grija asupra creșterii și instruirii celor ce se pregăteau să intre în cler, supraveghind îndeaproape educarea viitorilor preoți. Pentru a ajuta cât mai efectiv învățământul teologic, Mitropolitul Șaguna a scris sau a întocmit un mare număr de cărți, — sau a îndemnat și sprijinit pe alții la scriere. Editarea celor douăsprezece Minee, precum și traducerea Bibliei întregi, împodobită cu alese ilustrațiuni, măresc meritul mitropolitului Andrei, vădin-du-l însuflețit de puternicul duh al evanghelizării.

Despre această parte din activitatea lui Șaguna, I. P. Sa mitropolitul Nicolae al Ardealului are cuvinte de frumoasă apreciere: „El a ridicat cursul teologic la trei ani, și tot el a scris, — abia putem pricepe cum? — în mijlocul atâtor preocupări, acea mare mulțime de cărți care a pus fundamentul literaturii teologice la noi și a devenit de atunci până azi cel dintâi „Mare Dascăl" teologic al preoțimei noastre".

Dragostea creștină împreună cu o temeinică știință teologică rodesc frumos în sufletul celui ce le cultivă, inzestrându-l cu o puternică și înaltă conștiință morală. O puternică și desăvârșită conștiință morală îl caracterizează pe mitropolitul Andrei în toate actele lui.

Religiositatea și evlavia marelui ierarh sunt iarăși de admirat. Din toată activitatea sa se desprinde în chip luminos sentimental religios. Evlavia și smerenia n'au părăsit niciodată sufletul neobositului prelat. Un frumos exemplu ne dă atitudinea ce o are Șaguna cu ocazia aniversării a douăzeci și cinci de ani de păstorie. Pentru ziua aceasta de mare praznic, recunoscători, Românii au ordanizat o frumoasă sărbătoare cu banchet în onoarea lui. Mitropolitul însă nu i-a parte, ci se retrage în liniștea satului Rășinari, în singurătate, petrecând cu post și rugăciune. Mai apoi lasă prin testament să fie înmormântat cu un singur preot.

Un bun păstor, un mare preot a fost Andrei Șaguna, aceasta este convingerea ce se desprinde din studiul vieții și a strădaniei sale în ogorul Domnului și al Neamului.

„A fost un mare preot nu numai al ortodoxiei, dar și al întregii creștinătăți, așa zice chiar al umanității, pe care a onorat-o în mod mai înalt prin actele vieții lui. Un mare preot și un mare creștin a fost Șaguna" (un ziar belgian).

Cu ocazia împlinirii a cincizeci de ani dela

moartea marelui arhiepiscop, scrie în numărul omagial al „Revistei Teologice” I. P. S. Sa Nicolae al Ardealului: „Șaguna a fost mai presus de toate preot..., un caracter de preot, clădit în total pe temelia Evangheliei. Din conștiința clară și profundă a acestei misiuni divine a izvorât belșugul de fapte mărețe pe care — dela locul de păstor al bisericii — le-a revărsat pe toate tărâmurile vieții poporului nostru. Această conștiință a fost sâmburele central al personalității sale și cine nu vede acest centru de lumină, în sufletul lui, acela nu poate vedea bine nici razele pe care le-a trimis în toate părțile”.

Vremurile pe care le trăim azi, vremuri în care stihiele lumii sunt pornite spre schimbare, nu sunt mai puțin grele, nu cer oameni și preoți mai puțin demni decât vremurile lui Șaguna.

Ca și odinioară, ortodoxia noastră are și azi nevoie de preoți care, deodată cu credința neclintită în veșnicia adevărului dumnezeiesc, să creadă în trăinicia în veac a neamului românesc. Aceasta se poate învăța din truda și neîncetata strădanie a celui mai mare preot al ortodoxiei românești, care a fost mitropolitul Andrei Șaguna.

I. Ageu

Autoritatea și supunerea în educația religioasă

În educația morală acest subiect este unul dintre cele mai interesante și mai mult discutate. Mării pedagogi și filosofi ai vremurilor s'au pronunțat asupra lui în mod diferit. În veacurile din urmă odată cu ivirea ideilor de libertate politică, acest termen de libertate s'a introdus și în educația morală a copilului. Reprezentantul cel mai de seamă al acestui curent este desigur Rousseau. Având ca țintă formarea omului liber, el va lăsa copilului întreaga libertate pe care natura a hărăzit-o omului. Acesta, fiind produs al naturii, nu omului se va supune ci naturii. Și forței oarbe a elementelor ei, sub concursul împrejurărilor. Să nu lăsăm să apese asupra copilului voința omului, a educatorului, să nu facem din el un sclav, ci să-l lăsăm să simtă toată puterea de neînvins a necesităților naturale.

Educatorul să caute pe cât cu putință să nu dea nici un ordin copilului, nici măcar sub formă de sfat, spre a nu-l obișnui să fie supus unor voințe străine, cari vor sădi în el un suflet de sclav, apăsător și invidios. Autoritatea directă a educatorului îl va frustra de experiența pe care i-a oferă viața.

Aceasta este în educația morală concepția libertății excesive a copilului și își are adver-

sari serioși. Kant în pedagogia lui, bunăoară, admite ca cel mai important mijloc educativ disciplina. De acest mijloc ne vom folosi în educarea primei copilării. Copilul este ca un sălbatec, care nu s'a desbrăcat bine de animalitate. Născut fără aplicare spre ordine, el trebuie să se obișnuiască să asculte de altul, pentru ca să asculte apoi de propria sa rațiune, când va fi destul de dezvoltată, sau când va avea format un anumit conținut sufletesc, cum ar spune Herbart. Disciplina desbracă pe copil de sălbăteciea cu care s'a născut în mod natural și-l obișnuiește cu supunerea, dar această supunere este în realitate o desrobire.

Un alt curent în educația morală este cel reprezentat prin Förster, care încearcă a împăca cele două noțiuni, libertatea și disciplina. Aplicând numai libertatea ajungem la anarhie; aplicând numai disciplina, vom forma oameni fără inițiativă, sclavi ai voinței altora. El enunță formula: Disciplina prin libertate sau supunerea voită. Dacă înlăturăm disciplina devenim sclavii capriciilor. Dacă înlăturăm libertatea devenim sclavii mediului.

Am arătat aceste concepții, pentru a vedea întrucât sunt compatibile cu concepția creștină despre educația religioasă morală. Biblia și doctrina creștină deasemenea își are aci învățătura ei. Cartea care îndeamnă ca tot sufletul să se supună autorității rânduite de Dumnezeu, desigur ne va oferi și în privința educației morale a copilului aceeași concepție de supunere a copilului și de autoritarism al catihetului educator. Supunere față de educator, supunere față de stăpânirea societății din care face parte și supunere față de Dumnezeu. Deci această metodă o vom folosi în educația religioasă atât ca părinți, cât și ca educatori de copii în școală și biserică. Sf. Ap. Pavel zice: „Fiilor, ascultați pe părinții voștri în Domnul, fiindcă așa este cu dreptate”. Iar înțeleptul Solomon: „Fiul certat înțelept va fi”; și iarăși, „cel ce cruță toiagul își urăște fiul, iar cel ce-și iubește fiul, cu nevointă îl ceartă”. Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Ce răspuns cu bună socotință va da părintele sau mama care lasă copiii lor cei prea iubiți să se facă răi și nenorociți. Leagă pe fiul tău, adeca ceartă-l când greșește, până vei face pe Dumnezeu să se îmbânzească spre el și spre tine. Nu-l lăsa slobod să-și facă voile lui ca să nu-și atragă mai mult urgia lui Dumnezeu”. Metoda educației religioase nu va fi deci pasivitatea educatorului și libertatea copilului, ci autoritatea primului și supunerea celui alt. Toiagul, care nu trebuie cruțat, face aluzie la autoritate și disciplină. Dar ne vom aminti aci și de dragostea lui Iisus față de copii. Împăcarea între disciplină și libertate, pe care o sus-

ține Förster se poate face mai bine ca ori unde în educația religioasă prin dragostea creștinească. Studiul religiei are de scop cunoașterea lui Dumnezeu și apropierea copilului de adevărurile sfinte. Cum s'ar putea face să apropiem pe copil de cunoașterea de Dumnezeu, care este iubire, dacă în contactul nostru cu copilul ar lipsi dragostea noastră? Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Pe părinte nu l face părinte nașterea pruncului, ci dragostea pentru el. De vrea cineva să se cheme părinte firesc, să-și iubească pe fiii firești. Cu atât mai mult trebuie să-și iubească cineva pe fiii Darului, adică pe fiii sufletești“. Dacă Sf. Ap. Pavel îndeamnă pe copii să asculte de părinții firești, cu atât mai mult trebuie să asculte de Părinții Darului — Preoții — care-i nasc din nou prin sf. Taină a Botezului.

Omul se naște cu firea întunecată, pornită mai mult spre rău. Sclav al instinctelor. Educatorul trebuie să-l desrobească, stăpânindu-l până când mai târziu rațiunea proprie îi va putea fi stăpân. Obișnuindu-se să asculte de altul, copilul se obișnuiește să nu asculte de instincte. Se eliberează astfel de sub tutela lor, făcând un pas spre libertate. Omul este creat de Dumnezeu liber și liber trebuie să și fie sub raportul acțiunilor morale. Dar a luneca pe panta preocupărilor josnice și a te statornici în ele înseamnă tocmai robie și de aceasta copilul trebuie descătușat. Sf. Ioan Gură de Aur mai spune: „De-i veți lăsa lipsiți de învățătură și de-i veți lăsa nepedepsiți și păgâni, îi lipsiți de cunoștința lui Dumnezeu, și dacă pe Dumnezeu nu-L vor cunoaște ce bine pot avea“?

La autoritatea care tot mai mult se cere în școală și atât de necesară în acest timp de scientism și pozitivism, va trebui asociată, ca latură a educației moral-religioase, negreșit și autoritatea mistică a preotului, care prin cuvântul Evangheliei să aducă asupra copilului acea temere de Dumnezeu care este începutul înțelepciunii. Autoritatea nu exclude să fim împăciuitori și cât mai înțelegători în toate împrejurările față de copil. Catihetul să aibă autoritate, dar și elevul să știe de datorie. Titlul oficial, severitatea glasului, distanța astronomică dintre catihet și elev, punctualitatea mecanică sunt lucruri ce nu trebuie să conteze în autoritatea catihetului. Ci știința lui, talentul didactic, omenia lui, iubirea și respectul pentru elev, participarea la bucuria lui, când copilul face progrese și suferința împreună cu elevul care decade și pe care trebuie să-l încurajeze. Aceste însușiri compatibile cu creștinismul, îl fac pe catihet stimat și ascultat, asigurându-i autoritatea. Asemenea și copiii nu trebuie să-și facă despre supunere ideea că e pedeapsă. Ei trebuie să înțeleagă

că supunerea față de preot, îndeosebi, e o vrednicie care-i onorează.

Rolul nostru de preoți nu este de a îndopa pe copil cu carte, în silă și în frică, ci de a-i trezi și încuraja nevoia lăuntrică de a-și su-pune toate pornirile în fața unui adevăr care mântue, creind acel climat moral, de respect, de iubire și de încredere reciprocă, temelia oricărei educații adevărate.

Preot Teodor Bodârlău
Șangu

Doruri neîmplinite

Grădina când o vezi în asfințit,
Cu atâtea flori într'ansa răstignite,
Îți pare că-i un suflet chinuit,
Iar forile sunt doruri ne'mplinite.

De te apleci și rupi o floare,
Să n'o arunci pe urmă'n tină;
E poate o durere'n fiecare,
Ori un avânt în spre lumină.

Ci de-o culegi, apropie-o de buze,
Sorbindu-i tot parfumul din petale;
Sărută-o și pune-o lângă suflet,
Spre a scăldăți cu dorurile tale.

LUCIAN EMANDI

Despre ce să predicăm?

În ziua Sf. Nicolae, Arhiepiscopul din Mira Lychiej, 6 Decemvrie 1941, să vorbim despre **faptele îndurării trupești și sufletești.**

Iubirea noastră față de Dumnezeu cel nevăzut, noi o putem dovedi în mod nemincinos numai prin *iubirea față de aproapele* cel văzut (1 In. 3 v. 17; 4 v. 20). Nu e destul să avem numai *sentimentul* de iubire în inimă ci trebuie să-l îmbrăcăm și în *faptă* (Iac. 2 v. 15-17). „Să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu *fapta* și cu *adevărul*“ (1 In. 3 v. 18). Morala creștină ne arată în 2 grupuri de câte 7 îndatoriri, care sunt *faptele îndurării* față de aproapele, iar numărul de 7 însemnează cele *7 daruri ale Sf. Duh* (Is. 11 v. 2-3; Rom. 12 v. 6-8).

Indatoririle noastre, izvorâte din iubirea față de aproapele, se referă atât la viața lui *trupească* cât și la cea *sufletească*.

Faptele îndurării *trupești* sunt:

1. a da de mâncare celui *flămând* (Is. 58 v. 7; Mt. 25 v. 35; Iac. 2 v. 15-16);
2. a adăpa pe cel *insetat* (Mt. 10 v. 42; 25 v. 35);
3. a primi pe *strein* și a-l ospăta (Is. 58 v. 7; Mt. 10 v. 40; 25 v. 35);

4. a îmbrăca pe cel *gol* (Is. 58 v. 7; Mt. 25 v. 36; Iac. 2 v. 15);

5. a căuta pe cel *bolnav* și a-l mângăia (Mt. 25 v. 36; F. Ap. 28 v. 8);

6. a cerceta pe cel din *temniță* (Mt. 25 v. 36);

7. a îngropa pe cel *mort* (Mt. 8 v. 22; Mc. 15 v. 46).

Suntem datori a săvârși aceste fapte de îndurare trupească față de: *săraci*, pe care pururea îi vom avea cu noi (Mt. 26 v. 11), dar cari întruchipează în fața noastră pe Acela care era cel mai sărac, care a spus despre sine: „Vulpile au vizuini și pasările cerului cuiburi, Fiul Omului însă, nu are unde să-și plece capul” (Mt. 8 v. 20); *streini și călători*, așa cum a fost Fiul lui Dumnezeu și cum suntem și noi în această viață (Filip. 3 v. 20; Evr. 13 v. 14); *bo'navi*, cari poartă semnele suferinței lui Iisus Hristos; *legați* (în temniță), așa cum a fost Fiul lui Dumnezeu legat și prigonit pentru dreptate (Mt. 5 v. 10; 27 v. 2); cei *morți* cari n'au cine să-i îngroape, așa precum Mântuitorul a fost îngropat din mila și iubirea lui Iosif și Nicodim (In. 19 v. 38-42).

Fiul lui Dumnezeu n'a venit însă în lume și n'a suferit moarte pentru a ne aduce o bunăstare trupească ci pentru a ne lumina, mângăia și curăți sufletul cel nemuritor, în care purtăm chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Precum sufletul este mai de preț decât trupul și hrana (Mt. 6 v. 25), așa și faptele îndurării săvârșite față de *sufletul* aproapelui, au mai mare valoare înaintea lui Dumnezeu și ne agonisesc o răsplată cerească mai nepieritoare.

Este mult mai grozavă: sărăcia, rătăcirea, boala, robia și moartea *sufletului* înstreinat de Dumnezeu și adâncit în păcate. Adevărata *fericire* Mântuitorul o făgăduiește numai acelor care urcând scara curăției sufletești, dela sărăcia cu duhul, trecând prin focul curățitor al lacrimilor de pocăință, prin blândeță, foame și sete după dreptate, prin milă ajung la o inimă curată și la pace, până ce se întăresc într'atâta încât rabdă de bunăvoie pentru Hristos (Mt. 5 v. 3-11). Pe această cale, arătată de Hristos Domnul și urmată de sfinți, — singura cale a vieții, — trebuie îndreptat și sufletul omenesc cel căzut.

Cine iubește cu adevărat pe aproapele, acela este dator a avea în vedere înainte de toate mântuirea lui sufletească. Ajutorul ce i-l putem da în această privință, Morala creștină îl rezumă în următoarele *7 fapte ale îndurării sufletești*:

1. a întoarce pe cel *păcătos* din calea rătăcirii. Acesta este sau un *rob* al păcatului, legat în lanțuri (In. 8 v. 34), sau chiar *mort* cu sufletul (In. 5 v. 21, 25), pe care trebuie să-l *deslegăm* din legătura nedreptății (Is. 58 v. 6) și să-l *intorcem*

cu *inima* la Dumnezeu (Deut. 30 v. 2). Cine întoarce pe păcătos dela rătăcire își mântuiește sufletul (Iac. 5 v. 19-20);

2. a învăța pe cel *neștiutor*. Cine nu cunoaște *Evanghelia lui Hristos*, care este puterea lui Dumnezeu (Rom. 1 v. 16), acela orbecăește în întunec. Dumnezeu voește ca fiecare să cunoască Adevărul (1. Tim. 2 v. 4);

3. a *da sfat* (de mântuire) celui ce are lipsă de el. „Să-și lase cel necredincios căile sale și omul cel fărădelege sfaturile sale, și să se întoarcă la Dumnezeu” (Is. 55 v. 7);

4. a *ne ruga* lui Dumnezeu pentru aproapele. Nu numai *pentru mântuirea* prietenului ci și a dușmanului (Mt. 5 v. 44; Lc. 23 v. 34; 1. Tim. 2 v. 1);

5. a *mângăia* pe cel întristat. Pe bolnav, pe sărac, pe văduve și orfani, pe cel prigonit și împovărat, pe cel umilit, pe ceice plâng, pe bătrâni și pe ceice se tem de moarte (1. Tess. 4 v. 18; 5 v. 14);

6. a *sufri cu răbdare asuprirea (ocara)* aproapelui. Pe lângă că lipsa de răzbunare dezirmează pe dușman (Rom. 12 v. 19-20; 1. Petru 2 v. 19-23) răbdarea ne desăvârșește sufletul (Lc. 21 v. 19);

7. a *ierta* celor ce ne-au greșit. (Mt. 18 v. 21-22, 35).

Aceeaș: foame, sete, goliciune, rătăcire, boală, robie și moarte, ca și față de trup, suntem datori a o potoli și vindeca și în sufletul aproapelui. Mântuitorul numește faptele îndurării „*comori cerești*” (Mt. 6 v. 20) care pot fi uitate aici pe pământ, dar scrise rămân în cartea vieții și vin cu noi la judecata cea din urmă (Apoc. 14 v. 13; 20 v. 15).

În **Dumineca 27 după Rusalii, 7 Decemvrie 1941**, să vorbim despre **cinstirea Duminecei și a sărbătorilor**.

Deși toate zilele vieții noastre sunt ale lui Dumnezeu, totuș El ne lasă 6 zile din săptămână pentru îngrijirea de cele pământești și ne cere numai o zi pentru slujirea Lui, ba și din aceea numai câteva ceasuri, îngăduindu-ne restul pentru adunarea puterilor trupești. Păzirea unei zile din săptămână, ca *zi de odihnă* (Sabat), este o poruncă dumnezească (Eș. 20 v. 9-11). Călcarea ei se pedepsea în V. T. cu moartea (Num. 15 v. 35).

Dumineca (I. zi din săptămână) este pentru noi creștinii ziua cea de odihnă săptămânală fiindcă: atunci a *inviat Mântuitorul* (Mt. 28 v. 1; Mc. 16 v. 2; Lc. 24 v. 1; In. 20 v. 1), pecetluind prin aceasta mântuirea Lumei întregi, și atunci s'a *pogorit Sf. Duh* peste sf. Apostoli (F. Ap. 2 v. 1) dând naștere Bisericii creștine. În această I. zi a creațiunii Lumei, Dumnezeu a zis: „Să se facă *lumină* și s'a făcut lumină” (Fac. 1 v. 3).

Porunca I. bisericască rânduește: „A ne ruga lui Dumnezeu cu umilință și a asculta sfin-

tele slujbe bisericești în toate *Duminecile și sărbătorile*. Acestea sunt zile ale mântuirii: pentru *sfințirea omului și slujirea lui Dumnezeu*. Cine refuză a participa la slujba bisericească și a lua parte la jertfa Celui Răstignit în 3 zile de Dumineci, din 3 săptămâni, fără vre-o piedecă grea, acela se exclude însuși din Biserică și se desparte de Hristos Domnul (Can. 80 trulan și 11 Sardica).

Precum trupul are lipsă de odihnă așa și sufletul de rugăciune. Dacă trupul nu se odihnește atunci nici sufletul nu poate fi liniștit, iar când sufletul este neliniștit atunci nici trupul nu poate găsi odihnă. Știința ne arată că unde nu este repaos duminecal acolo sunt multe boli și mai multe cazuri de moarte prematură. Prăznuite creștinește, în Casa Domnului, Dumineca și sărbătorile aduc în suflet pace și mulțumire, pentru că slujba divină cu: rugăciunea, cântarea, cuvântul lui Dumnezeu și revărsarea harului ceresc din ea, alină, mângăie, luminează și curățește gândirea și simțirea noastră.

După ce 6 zile fruntea noastră a fost plecată spre țarină, Dumineca ne-o îndreaptă spre cer. Cu haina de sărbătoare intră gânduri și simțăminte cerești în inima omului. Și cel mai sărac și disprețuit își aduce aminte că e un fiu al lui Dumnezeu. Dumineca îl transpune, și măcar pentru câteva ceasuri, în raiul pierdut. Ia de pe umărul lui jugul cel aspru al muncii și-i îndreaptă nădejdea spre mărirea cerească ce-l așteaptă la sfârșitul călătoriei de pe pământ. Ii aduce aminte de Dumnezeu, Stăpânul, căruia trebuie să-i slujească și de sufletul nemuritor, care trebuie mântuit. Aceste adevăruri sunt pâinea sufletului.

Călătorul nu și-ar putea urma drumul prin pustie dacă n'ar întâlni în cale vre-un copac, la umbra căruia să-și plece capul spre odihnă, sau un izvor care să-i stâmpere setea. Și sufletul creștinului are nevoie de odihnă în umbra altarului, pentru a aduna puteri noi în umbra Crucii lui Iisus.

Când urcăm un munte pieziș simțim nevoia de a ne opri din când în când, pentru a arunca o privire asupra drumului lăsat în urmă, și a iscodi calea cea mai scurtă și sigură ce duce spre vârf. Totuși, Dumineca ne dă prilej de a ne cerceta viața de peste săptămână, petrecută în păcate și rătăcire, spre a căuta să o schimbăm pe viitor.

Precum simțim nevoia de a ne retrage uneori în casă pentru a ne face socotelile de câștig și pierdere, așa trebuie să ne facem Dumineca socotelile cu Dumnezeu, făgăduindu-i a ne îndrepta greșelile în zilele ce le mai avem.

Dumineca este pentru creștin adevărata zi a *invierii*. În această zi sufletul lui se renaște în lumina adevărului dumnezeesc, se întărește în credință și se înalță la Dumnezeu-Creatorul. Cu gândul

la moștenirea cerească, creștinul nizește la cununa cea nepieritoare, își poartă de acum cu răbdare jugul încercărilor și își face mai ușurat drumul spre ținta ce-l așteaptă (II. Cor. 4 v. 17-18).

Dumineca mai este și școala virtuților pentru familie și societatea omenească.

Porunca dumnezească de a cinsti pe părinți (V.) urmează după cea de a cinsti ziua Domnului (IV).

Dumineca adună laolaltă membrii familiei și strânge legătura de iubire dintre ei. Pe cinstirea lui Dumnezeu se razimă autoritatea părinților. Numai aceea familie este un altar al păcii unde părinții împreună cu copiii cinstesc pe Dumnezeu și se duc Dumineca în Casa Lui. Altcum, părinții despoiați de ajutorul lui Dumnezeu scapă din mână scepstrul.

Fără Duminecă, fără recunoașterea lui Dumnezeu ca Stăpân, fără înfrățire în fața altarului Lui, și fără de a se recunoaște mădulare ale trupului lui Hristos (Biserică), încetează între oameni legătura socială. Viața obștească se întemeiază pe: cinstire, supunere și iubire reciprocă. Cine *cinstește* pe Dumnezeu, acela va prețui și pe aproapele. Cine disprețuiește însă pe Dumnezeu pe ac la nici o putere lumească nu-l va putea sili să stimeze pe fratele său.

Dumineca adună poporul la *supunere* față de Regele Regilor. Unde nu este ascultat Dumnezeu acolo nu mai este nici supunere față de oameni.

Cum ar fi apoi cu puțință viață obștească fără *iubire*? Biserică este școala în care se învață iubirea de aproapele. În Biserică totul ne unește, afară de ea totul ne desparte: bogăția și sărăcia, norocul și suferința. Pe ceice nu-i leagă iubirea, pe aceia îi desparte: egoismul, invidia și ura.

Necinstirea Duminecii și a sărbătorilor are ca urmare, pentru *minte*: abaterea ei dela adevăr, dela Dumnezeu și dela gândurile cele înalte, și coborârea la cele pieritoare; pentru *inimă*: deslănțuirea patimilor, ce nu pot fi înfrânate decât de religie, și îndobitocirea omului.

Cinstirea Duminecii face să strălucească în om chipul și asemănarea lui cu Dumnezeu, pe când necinstirea ei îl coboară la treapta animalului.

Serbarea Duminecii cu vrednicie ne va conduce, după călătoria pământească, la *odihna lui Dumnezeu* în viața cea vecinică (Evr. 4 v. 1, 8-10).

*

„Să nu vă asemănați chipului acestui veac, ci să vă schimbați, prin înnoirea minții, ca să fiți în stare să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun, placut, desăvârșit“ (Rom. 12 v. 2).

„Lumea se trece și pofta ei, dar celce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac“ (1. In. 2 v. 17).

Informațiuni

■ **Plebiscitul național**, organizat în toată țara din 9—15 Nov. 1941, totalizează 3.446.885 răspunsuri Da și 68 răspunsuri Nu, adică 99.93% Da, față de 0.002% Nu.

După proclamarea rezultatului, dl Mareșal I. Antonescu a adresat țării un „Cuvânt” de lămurire, de mulțumire și de chemare la luptă, pentru a înfrunta greutățile vremii.

■ **D-na Maria Mareșal Antonescu**, în ziua de 21 Nov. 1941 a vizitat Aradul, însoțită de d-nele Veturia O. Goga, Iacobici și Barbu, și de dl Dr. P. Tomescu ministrul Sănătății și Ocrotirilor Sociale. Cu acest prilej a vizitat spitalele de răniți — dând fiecărui soldat iconițe, cărți postale și fotografia M. S. Regelui și a d-lui Mareșal; apoi a vizitat cantinele școlare și muncitorești, a asistat la inaugurarea cantinei muncitorilor ceferiști și a Școlii de Infirmiere; a inspectat organizarea asistenței sociale din municipiu și a prezidat la Prefectura județului o ședință a Consiliului de Patronaj, la care a participat și a cuvântat și P. S. S. Părintele Episcop Andrei.

■ **Sf. Episcopie a Timișoarei** a dispus ca în 30 Nov. 1941 să se facă în fiecare biserică parastas pentru membri familiei Mocioni, dintre care s'au distins mai ales ca luptători și binefăcători naționali Andrei († 1890) și Alexandru († 1909) dela nașterea căruia s'au împlinit în 4 Nov. c. o sută de ani.

Cu acest prilej P. S. S. Părintele Episcop Vasile a adresat credincioșilor o pastorală din care reproducem partea următoare:

„Imbizați de repețite ori de nobilimea maghiară cu înalte demnități, în schimbul lepădării de neamul lor, Mocioneștii rămân totuși până la sfârșit luptători vajnici pentru câștigarea drepturilor naționale și religioase ale Românilor de dincoace de Carpați. În parlamentele din Viena și Budapesta, precum și în congresele naționale bisericesti din Carloviț, membri familiei Mocioni sunt luptătorii de prima linie a Românilor. Membri familiei Mocioni, prin înaltul lor prestigiu în fața autorităților ungurești, sunt mâna dreaptă a nemuritorului Mitropolit Șaguna, în lupta grea pentru restaurarea Mitropoliei românești a Ardealului. Realizată prin concursul lor, această Mitropolie începe o epocă nouă și mai fericită pentru bisericile și școlile românești. După desrobirea religioasă din cătușele sârbești, Mocioneștii sunt pururea prezenți în toate corporațiunile noastre bisericesti, ajutând cu banul, sfatul și exemplul lor pe conducătorii laici și bisericesti, ai Românilor.

Asociațiunea pentru literatura română, precum și societatea pentru întemeierea teatrului ro-

mănesc, numără pe membri familiei Mocioni între fondatorii, prezidenții și mecenajii lor. Băncile românești, cari sunt niște fortărețe de rezistență națională, deghizate în instituții pecuniare, tot în avutul familiei Mocioni își găsesc un sprijin îmbelșugat. Societățile studentesti „România Jună” din Viena și „Petru Maior” din Budapesta, tot pe Mocionești îi numără printre protectorii lor cei mai darnici. Ziarele și revistele românești, cari țin trează conștiința națională, în ei găsesc mecenajii înțelegători. Prin dărnicia lor sute și sute de studenți români săraci își alină mizeria și pot să-și termine studiile. La baza catedralei din Sibiu, zace donația bozată pentru acele vremuri de 60.000 coroane a familiei Mocioni. Tot cu darurile lor se termină și zeci de Sioane românești de pe sate“...

■ **P. C. Dr. S. Șiclovan** a început Sâmbătă în 22 Nov. c. seria meditațiilor pentru vremea postului. A vorbit convingător și cu o bogăție de stihuri biblice și exemplificări *despre moarte*: când, cum, unde vom muri, și ce pregătire trebuie să avem în fața morții.

Meditația următoare va fi Sâmbătă în 29 Nov. la ora 18 în aula Academiei Teologice.

■ „Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române” a fost citată prin ordin de zi pe armată, pentru devotamentul cu care a ajutat Țara și oștirea, îngrijind pe răniți în spitalele ei.

Este a treia oră citată în decursul celor două războaie de întregire națională, ceea ce înseamnă că își merită în întregime titularura ce o poartă.

■ **Alimente pentru răniți.** Elevii Școlii primare de Stat Nr. 1 din Olari, la îndemnul și sub conducerea preotului Gheorghe Laza în rolul de învățător suplinitor, au colectat și transportat la „Crucea Roșie” — Arad, în ziua de 13 Noemvrie a. c. pentru hrană ostașilor răniți următoarele alimente: cartofi 153 kg., fasole 23 kg., varză 24 buc., zarzavaturi 19,5 kg., ceapă și usturoi 13 kg., făină 5,5 kg., ouă 34 buc.

■ **Societatea de lectură** „Episcopul Grigorie” dela Academia Teologică din localitate și-a ținut în ziua de 23 Nov. a. c. orele 17 — în prezența PP. CC. Părinți Prof. Dr. S. Șiclovan, P. Bancea, V. Popescu, Dr. I. V. Felea, Dr. P. Dehelean și a P. C. Părintelui Duhovnic Iulian Micloș — cea de a 3-a ședință literară.

În această ședință stud. Th. R. Floruțiu an. IV a făcut prezentarea lucrării d-lui Petru P. Ionescu: „Antologia umană și cunoașterea”, lucrare de profundă creație filosofică, cu o pronunțată coloratură teologică. Stud. Th. R. Floruțiu și-a plimbat asistența prin labirintul cugetării —

curat creștină — a gândiristului Petru P. Ionescu, ceea ce dovedește cu prisosință că a pătruns a-dânc în tainele acestei lucrări.

Părțile mai grele din lucrare, care ar fi putut da naștere la confuzii, au fost scoase în evidență și explicate de Păr. Prof. Vintilă Popescu.

Nu mai puțin gustate, de asistență au fost apoi poeziile tânărului poet arădan, Lucian Emandi student an. I, poezii ce-l plasează pe linia gândirismului d-lui Nichifor Crainic, în revista căruia și-a făcut debutul în literatură. *Asist.*

■ **Comunicare.** Au trecut la cultul ortodox în parohia *Barațca*:

Neamț Iosif de 30 ani, Neamț Ecaterina de 53 ani și Budurițan Sofia de 55 ani dela *reformți*; Berta Andrei de 31 ani, cu copilul Andrei de 4 ani și sora Iuliana de 20 ani dela *romano-catolici*. (Gh. L.)

Nr. 5207/1941.

Comunicate

Prea Cucernicii preoți sunt invitați să urmărească cu toată strictețea *activitatea colportorilor* de cărți bisericești, obiecte de cult, iconițe, cruciulițe etc.

În circulara Nr. 22316 A din 30 Oct. 1941 a Ministerului Afacerilor Interne, toți colportorii și vânzătorii ambulanti de cărți religioase, icoane, cruciulițe sau alte obiecte bisericești sunt obligați să aibă autorizația Sf. Sinod, la din contră să fie arestați și marfa confiscată să se trimită Sf. Sinod.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial, dela 19 Nov. 1941.

† Andrei
Episcop.

Prot. Caius Turicu
consilier referent eparhial.

Nr. 5217/1841.

Prea Cucernicii Părinți confesori ai tinerilor încadrați în instrucția subcentrelor de pregătire premilitară sunt invitați să introducă ca *manual auxiliar* al educației religioase a acestui tineret cartea: *Catehism creștin ortodox*, de preot Ilarion V. Felea, aprobată de Episcopia ortodoxă română din Arad cu Nr. 3772/940

Arad, din ședința Consiliului Eparhial, dela 19 Nov. 1941.

† Andrei
Episcop

Prot. Caius Turicu
consilier, referent eparhial.

Nr. 5282/1941.

Pentru luare la cunoștință și conformare, comunicăm hotărîrea Sf. Sinod privitoare la formula de pomenire a celor morți

1. Pomenirea celor morți se va face numai cu numele de botez, fără numele de familie, așa cum este tradiția Bisericii noastre ortodoxe.

2. La pomenirea celor morți, pe câmpul de luptă se va adăuga: „morți pentru credință și patrie”.

Arad, la 20 Noemvrie 1941.

Consiliul Eparhial.

Nr. 5289/1941.

Se comunică pentru luare la cunoștință o.d. Nr. 29722/1941 al Ministerului Afacerilor Interne.

Copie: Ministerul Afacerilor Interne, Direcțiunea Administrației Locale Nr. 29722 din 30 Octomvrie 1941.

Circulară. D-lor Prefecți de Județe, afară de Basarabia și Bucovina. Domnului Prefect al județului Arad. Domnul Antonescu, Mareșal al României și Conducătorul Statului, a dispus ca toți elevii de școală să se ocupe de îngrijirea bisericilor, școlilor, cimitirelor, etc., atât la sate cât și la orașe. În acest sens Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor va da dispozițiuni Corpului didactic. Intrucât însă Domnia Sa dorește ca prin Ministerul Afacerilor Interne să se controleze dacă această dispozițiune se execută, avem onore a Vă face cunoscut că, sunteți obligat a controla cât mai des aplicarea acestei dispozițiuni, pentruca astfel să se poată realiza neapărat ordinul dat de D-l Mareșal Antonescu. Confirmați primirea ordinului de față. p. Ministru ss. Constantin Iurescu, p. Director ss. Indescifrabic. Pentru conformitate ss. Ind s ifrabil. L. S.

Consiliul Eparhial.

Nr. 5355/1941.

Comunicăm pentru luare la cunoștință și conformare ordinul Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 3176 M., referitor la tratamentul invalizilor și familiilor celor cari au murit pe front.

Copie: „Domnul Mareșal Antonescu, dorește să se acorde un tratament special invalizilor și familiilor celor cari au murit pe front (name, soții, copi).

— La serbările oficiale urmează a avea locul de cinste în dreapta autorității or.

— În școli, copiii orfani de război și cei ai invalizilor să fie așezați în primele bănci.

Deasemenea în toate celelalte ocaziuni văduvele, orfanii și invalizii de război trebuiesc tratați cu toată sollicitudinea.

Vă rugăm binevoitori a da dispozițiuni în acest sens.

D. O. Colonel Davidescu

Șeful Cabinetului Militar.

Arad, la 22 Noemvrie 1941.

Consiliul Eparhial.

Nr. 544/1941.

Atragem atențiunea Prea Cucernicilor preoți asupra Deciziune Nr. 76718 publicată în Monitorul Oficial Nr. 88 din 12 Aprilie 1941 și Buletinul școlar Nr. 36 și 37 din 16 Noemvrie 1941 prin care se obligă toți elevii de școală ca în cursul iernii, Să năbăta după amiază, să se ocupe de îngrijirea bisericilor și cimitirelor.

Această activitate a elevilor se va mărgini la îngrijirea curții și grădinii din jurul sf. biserici, nici decum la aranjamentul din interior, pe care-l pot doar augmenta prin vre'un d r necesar înfrumusețării, la statul și cu știrea parohului local.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 19 Nov. 1941.

† Andrei
Episcop

Prot. Caius Turicu
consilier, referent eparhial.

Nr. 5461/1941.

Se atrage atențiunea C. preoți, conducători de oficii parohiale, că declarațiunile, privitor la evaluarea bunurilor mobile și imobile pentru stabilirea impunerii impozitului echivalent, sunt a se înainta Administrației Financiare până la 31 Decemvrie a. c.

Arad, la 24 Noemvrie 1941.

† Andrei
Episcop.

Sava Tr. Seculin
consilier, referent eparhial.

1—3